

Sygn. akt IV P 749/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2015r.

Sąd Rejonowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSR Beata Bury</i>
Protokolant:	<i>Magdalena Zajac</i>

po rozpoznaniu w dniu *16 września 2015r. w Rzeszowie*

sprawy z powództwa *T. S.*

przeciwko *(...)P. (...) Transport & (...) Sp. z o.o. w P.*

o ryczałt za noclegi

I. zasądza od strony pozwanej (...) P. (...) Transport & (...) Sp. z o.o. w P. na rzecz powoda T. S. kwotę 9 286,85 zł (dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt sześć złotych 85/100) tytułem ryczałtu za noclegi za okres od października 2012r. do lutego 2013r. wraz z ustawowymi odsetkami:

- a) od kwoty 1 847,81 zł (jeden tysiąc osiemset czterdzieści siedem złotych 81/100) - od dnia 11 listopada 2012r. do dnia zapłaty,***
- b) od kwoty 2 206,76 zł (dwa tysiące dwieście sześć złotych 76/100) - od dnia 11 grudnia 2012r. do dnia zapłaty,***
- c) od kwoty 1 910,48 zł (jeden tysiąc dziewięćset dziesięć złotych 48/100) - od dnia 11 stycznia 2013r. do dnia zapłaty,***
- d) od kwoty 999,08 zł (dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych 08/100) - od dnia 11 lutego 2013r. do dnia zapłaty,***
- e) od kwoty 2 322,72 zł (dwa tysiące trzysta dwadzieścia dwa złote 72/100) - od dnia 11 marca 2013r. do dnia zapłaty,***

II. zasądza od strony pozwanej (...) P. (...) Transport & (...) Sp. z o.o. w P. na rzecz powoda T. S. kwotę 900,00 (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. kosztami opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy ustawy, obciąża stronę pozwaną i nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) P. (...) Transport & (...) Sp. z o.o. w P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rzeszowie kwotę 464,00 zł (czteryście sześćdziesiąt cztery złote),

IV. wyrokowi w pkt I-szym nadaje rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 2.238,69 zł.

Sygn. akt IV P 749/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 16 września 2015 r.

Pozwem z dnia 1 grudnia 2014 r. skierowanym przeciwko (...) P. I. Transport & (...) sp. z o.o. w P. powód T. S. wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 9 286,85 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu powód podał, że od dnia 8 października 2010 r. był zatrudniony u pozwanego w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego z wynagrodzeniem miesięcznym na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę. W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy określono siedzibę pozwanego, jednakże w rzeczywistości świadczył pracę na terenie Europy. Poza wynagrodzeniem pracodawca wypłacał mu diety za podróże służbowe zagraniczne w wysokości zróżnicowanej w zależności od kraju docelowego. Dalej powód wskazał, iż pozwany nie zapewniał mu bezpłatnego noclegu i nie wypłacał mu ryczałtu noclegowego, uznając, że miejsce do spania w kabinie samochodu ciężarowego jest odpowiednim miejscem do wypoczynku nocnego dla kierowców. Zdaniem powoda, wobec niezapewnienia bezpłatnych miejsc noclegowych, pozwany winien wypłacać mu ryczałty za noclegi zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania oraz wysokości należności przysługującej pracownikowi z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju. Jednocześnie powód załączył do pozwu szczegółowe wyliczenie dochodzonych kwot. Powód wskazał również, że aneks do Regulaminu wynagradzania, który miał wejść w życie w dniu 1 lutego 2008 r. nigdy nie zaczął obowiązywać, a ponadto jego postanowienia wyłączające prawo do ryczałtu byłyby niekorzystne dla pracownika w rozumieniu art. 9 § 2 KP. Stanowisko to potwierdził Sąd Okręgowy w Rzeszowie, rozpoznając apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 2014 r. (sygn. akt: IV P 886/12 i IV Pa 85/14). Strona podawała, że pozwany stosował 1-miesięczny okres rozliczeniowy, a należności pracownicze były wypłacane do 10-go dnia kolejnego miesiąca kalendarzowego. W konsekwencji, przy dokonywaniu obliczeń, należy uwzględnić kurs euro z ostatniego dnia miesiąca, a odsetki naliczać od 11-go dnia kolejnego dnia miesiąca.

Strona pozwana (...) P. I. Transport & (...) sp. z o.o. w P. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podała, iż zgodnie z § 2¹ ust. 4 obowiązującego regulaminu wynagradzania, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju jak i poza jego granicami pracownikom przysługują należności określone stosownymi rozporządzeniami Ministra Pracy, z tym jednak, iż w przypadku, gdy podróże służbowe odbywają się pojazdami wyposażonymi w miejsca do spania, zwrot kosztów noclegu (w tym ryczałtu z tego tytułu) pracownikowi nie przysługuje. Zdaniem pozwanego przepisy Kodeksu pracy (w przeciwieństwie do diet) nie wprowadzają ograniczenia w odniesieniu do zwrotu kosztów (w tym kosztów noclegów). W tym zakresie pracodawca ma pełną swobodę ukształtowania stosunków prawnych, jakie obowiązują w zakładzie pracy i może wprowadzić skuteczne ograniczenia dotyczące wypłaty i wysokości tych należności (ryczałtów). Postanowienie § 2¹ ust. 4 obowiązującego Regulaminu wynagradzania takie właśnie ograniczenie dotyczące ryczałtu wprowadza. W ocenie pozwanego z tych względów roszczenie powoda jest całkowicie nieuzasadnione. Pozwany zarzucił także, iż powód w pozwie nie podał, jakim samochodem wykonywał pracę i jak on był wyposażony, zwracając uwagę, że korzystał on z samochodu wyposażonego w kabinę sypialnianą, w której spędzał noclegi, nie zgłaszając żadnych zastrzeżeń. Pozwany, powołując się na tok sprawy IV P 886/12 podawał, że powód nie udowodnił dochodzonego roszczenia. Argumentował również na temat braku jakiegokolwiek dokumentacji dotyczącej czasu pracy powoda.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód T. S. podjął zatrudnienie w pozwanej (...) P. I. Transport & (...) sp. z o.o. w P. z dniem 8 października 2010 r. na podstawie umowy o pracę na okres próbny wynoszący 3 miesiące, na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 29 grudnia 2010 r. strony zawarły umowę o pracę na czas określony do dnia 31 grudnia 2011 r. oraz kolejną na okres od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. W każdej z umów o pracę zawarte było oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z treścią obowiązującego u pracodawcy regulaminu pracy.

(dowód: umowy o pracę – w aktach osobowych powoda)

W dniu 14 stycznia 2008 r. pozwany pracodawca sporządził aneks do regulaminu wynagradzania, w którym dodał § 2¹, zgodnie z którym, wynagrodzenie zasadnicze kierowców konwojentów składa się z wynagrodzenia zasadniczego, diety za podróże służbowe, dodatków za załadunki i rozładunki naczep w wysokości równowartości w złotych kwoty 10 euro za każdy rozładunek oraz premii uznaniowej. W ust. 4 tego paragrafu, zawarto postanowienie, iż z tytułu podróży na obszarze kraju jak i poza granicami kraju, kierowcom konwojentom przysługuje zwrot kosztów noclegu (ryczałtu z tego tytułu) na zasadach określonych przepisami wydanymi na podstawie art. 77⁵ § 2 KP. Zwrot kosztów noclegu/ryczałtu z tego tytułu nie przysługuje kierowcom wykonującym pracę na rzecz pracodawcy pojazdami wyposażonymi w miejsce do spania. Powyższy aneks miał wejść w życie z dniem 1 lutego 2008 r. i miał być podany do wiadomości pracowników poprzez wywieszenie.

(dowód: aneks do regulaminu wynagradzania z dnia 14 stycznia 2008 r. – k. 27 -28 - akta sprawy IV P 886/12)

Powód nie został zapoznany z powyższym aneksem do regulaminu wynagradzania. Pracownicy nie potwierdzili faktu jego ogłoszenia poprzez wywieszenie. Regulamin wynagradzania znajdował się w kadrach i mógł być udostępniony na żądanie pracownika.

(dowód: zeznania świadków: I. R. – k. 378-379, K. W. – k. 379-380, P. Ś. – k. 381 oraz A. P. – k. 388-389 - akta sprawy IV P 886/12)

W okresie objętym sporem powód wykonywał zadania kierowcy transportu międzynarodowego w pełnym wymiarze czasu pracy. Jeździł z towarem do Niemiec, Francji, Włoch, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii. Jego trasy przebiegały także przez Belgię Słowenię, Holandię i Węgry. Zdarzały się ponadto podróże na terenie Polski.

W okresie spornym powód odbierał odpoczynek i noclegi w kabinie samochodu ciężarowego marki M. (...)440, którym jeździł w czasie trwania zatrudnienia. Kabina tego samochodu wyposażona jest w dwie leżanki (dolna i górna). Leżanki wykonane są z aluminiowych ram oraz drewnianych stelaży. Na stelażach każdej leżanki znajdują się piankowe materace o grubości około 7 cm. Leżanki usytuowane są z tytułu za dwoma siedzeniami i zamontowane na tylnej ścianie kabiny. Dolna leżanka, uwzględniając jej pomiar bez wsporników i odległości od tylnej ściany kabiny, ma szerokość 65 cm, zaś górna – 60 cm. Konstrukcja leżanek obejmuje jednak także aluminiową ramę, drewniany stelaż i biorąc to pod uwagę, dolna ma szerokość 79 cm, zaś górna - 70,5 cm. Odległość pomiędzy zamontowanymi leżankami mierzona w płaszczyźnie pionowej wynosi 70 cm. W poszyciu dachu kabiny znajduje się uchylny wywietrznik o wymiarach 60 x 45 cm. Wyposażenie kabiny obejmuje także powietrzny ogrzewacz postojowy kabiny, automatycznie utrzymujący zadaną przez kierującego samochodem temperaturę we wnętrzu. Na wyposażeniu pojazdu znajduje się także pojemnik izotermiczny o pojemności 36 l (do chwilowego przechowywania żywności). Samochód posiada też klimatyzację wnętrza kabiny zależną od pracy silnika. Zamontowane w samochodzie leżanki mają przeznaczenie inne niż wypoczynek nocny, służą do chwilowych odpoczynków, np. wtedy, gdy kierujący pojazdem powinien zrobić obowiązkową przerwę w prowadzeniu pojazdu, gdy stoi i oczekuje w kolejce do odprawy granicznej, gdy samochód ulegnie awarii i oczekuje na pomoc drogową. Porównując warunki panujące w kabinie pojazdu do pomieszczenia mieszkalnego (pokoju hotelowego), można stwierdzić, że odpoczynek nocny odbywany w kabinie pojazdu nie zapewnia regeneracji sił fizycznych i psychicznych na tym samym poziomie, co w warunkach stacjonarnych.

(dowód: zaświadczenie z (...) sp. z o.o. z dnia 27 lutego 2013 r.- k. 61-62, opinia biegłego specjalisty z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy – k. 79-81, opinia uzupełniająca – k. 113-114 – w aktach sprawy IV P 886/12)

Powód korzystał z urządzeń sanitarnych dostępnych na parkingach i stacjach benzynowych i ponosił z tego tytułu koszty.

W okresie spornym, będąc w trasach, powód nie korzystał z usług hoteli (motelu). Pozwany pracodawca nie wypłacał mu ryczałtu za noclegi, natomiast należności w postaci diet z tytułu podróży służbowych wypłacał łącznie z wynagrodzeniem zasadniczym. Powód dowiadywał się w komórce kadrowej o ryczałt noclegowy, ale otrzymał informację, że sprawa ta nie jest jeszcze uregulowana. Nie zdarzyło się w pozwanej firmie, aby któryś z kierowców otrzymał zwrot kosztów noclegu w hotelu.

(dowód: zeznania świadków: I. R. – k. 379, K. W. – k. 379-380, P. Ś. – k. 381, zeznania powoda T. S. – k. 49-50 - akta sprawy IV P 886/12)

W okresie od 1 października 2012 r. do 28 lutego 2013 r. powód odbył:

- 16 noclegów w Niemczech,
- 18 noclegów we Francji,
- 13 noclegów w Hiszpanii,
- 12 noclegów we Włoszech,
- 1 nocleg w Holandii,
- 1 nocleg w Czechach,
- 7 noclegów w Belgii,
- 4 noclegi w Wielkiej Brytanii,
- 2 noclegi w Słowenii,
- 3 noclegi na Węgrzech.

(dowód: kalendarze powoda za l. 2012-2013, zeznania powoda T. S. – k. 95-96)

W konsekwencji należności ryczałtowe z tytułu podróży wynoszą:

- za październik 2012 r.: 77,25 euro za 3 wyjazdy do Niemiec (3 x 25,75 euro – 25% z 103 euro), 150,00 euro za 5 wyjazdów do Francji (5 x 30,00 euro – 25% z 120,00 euro), 150,00 euro za 5 wyjazdów do Hiszpanii (5 x 30,00 euro – 25% z 120,00 euro), 52,50 euro za 2 wyjazdy do Włoch (2 x 26,25 euro – 25% z 105,00 euro) i 17,50 euro za 1 wyjazd na Węgry (17,50 euro – 25% z 70,00 euro) = 447,25 euro, tj. 1849,38 zł (kurs euro NBP z 31 października 2012 r. – 4,1350 zł) – powód dochodził 1 847,81 zł,

- za listopad 2012 r.: 103,00 euro za 4 wyjazdy do Niemiec (4 x 25,75 euro – 25% z 103,00 euro), 60,00 euro za 2 wyjazdy do Francji (2 x 30,00 euro – 25% z 120,00 euro), 90,00 euro za 3 wyjazdy do Hiszpanii (3 x 30,00 euro – 25% z 120,00 euro), 131,25 euro za 5 wyjazdów do Włoch (5 x 26,25 euro – 25% z 105,00 euro), 40,00 euro za 1 wyjazd do Belgii (40,00 euro – 25% z 160,00 euro), 30,00 euro za 1 wyjazd do Holandii (30,00 euro – 25% z 120,00 euro), 20,00 euro za 1 wyjazd do Czech (20,00 euro – 25% z 80,00 euro), 20,00 euro za 1 wyjazd do Słowenii (20,00 euro – 25% z 80,00 euro) i 35,00 funtów brytyjskich za 1 wyjazd do Wielkiej Brytanii (35,00 GBP – 25% z 140,00 GBP)

= 494,25 euro, tj. 2 029,5882 zł (kurs euro NBP z 30 listopada 2012 r. – 4,1064 zł) i 35,00 GBP, tj. 177,1735 zł (kurs GBP z 30 listopada 2012 r. – 5,0621 zł) = 2 206,76 zł,

- za grudzień 2012 r.: 51,50 euro za 2 wyjazdy do Niemiec (2 x 25,75 euro – 25% z 103,00 euro), 120,00 euro za 4 wyjazdy do Francji (4 x 30,00 euro – 25% z 120,00 euro), 90,00 euro za 3 wyjazdy do Hiszpanii (3 x 30,00 euro – 25% z 120,00 euro), 120,00 euro za 3 wyjazdy do Belgii (40,00 euro – 25% z 160,00 euro) i 70,00 funtów brytyjskich za 2 wyjazdy do Wielkiej Brytanii (70,00 GBP – 25% z 140,00 GBP) = 381,50 euro, tj. 1 559,6483 zł (kurs euro NBP z 31 grudnia 2012 r. – 4,0882 zł) i 70,00 GBP, tj. 350,833 zł (kurs GBP z 31 grudnia 2012 r. – 5,0119 zł) = 1 910,48 zł,

- za styczeń 2013 r.: 51,50 euro za 2 wyjazdy do Niemiec (2 x 25,75 euro – 25% z 103,00 euro), 30,00 euro za 1 wyjazd do Francji (30,00 euro – 25% z 120,00 euro), 78,75 euro za 3 wyjazdy do Włoch (3 x 26,25 euro – 25% z 105,00 euro), 17,50 euro za 1 wyjazd na Węgry (17,50 euro – 25% z 70,00 euro), 20,00 euro za 1 wyjazd do Słowenii (20 euro – 25% z 80,00 euro) i 35,00 funtów brytyjskich za 1 wyjazd do Wielkiej Brytanii (35,00 GBP – 25% z 140 GBP) = 197,75 euro, tj. 827,97925 zł (kurs euro NBP z 31 stycznia 2013 r. – 4,1870 zł) i 35,00 GBP, tj. 171,0975 zł (kurs GBP z 31 stycznia 2013 r. – 4,8885 zł) = 999,08 zł,

- za luty 2013 r.: 128,75 euro za 5 wyjazdów do Niemiec (5 x 25,75 euro – 25% z 103,00 euro), 180,00 euro za 6 wyjazdów do Francji (6 x 30,00 euro – 25% z 120,00 euro), 52,50 euro za 2 wyjazdy do Włoch (2 x 26,25 euro – 25% z 105,00 euro), 17,50 euro za 1 wyjazd na Węgry (17,50 euro – 25% z 70,00 euro), 120,00 euro za 3 wyjazdy do Belgii (3 x 40,00 euro – 25% z 160,00 euro) i 60,00 euro za 2 wyjazdy do Hiszpanii (2 x 30,00 euro – 25% z 120,00 euro) = 558,75 euro, tj. 2 322,72 zł (kurs euro NBP z 28 lutego 2013 r. – 4,1570 zł).

W piśmie z dnia 1 marca 2013 r. powód bezskutecznie wezwał pozwanego do zapłaty ryczałtu za noclegi.

(dowód: wezwanie – k. 6-7, kursy walut NBP – k. 8-12, dokumentacja płacowa – k. 85-89, zeznania powoda T. S. – k. 95-96)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej powołane dowody.

Sąd dał wiarę wskazanym dowodom z dokumentów, albowiem zostały one sporządzone w przepisanej prawem formie, przez upoważnione podmioty działające w ramach swych kompetencji. Ich treść zasadniczo nie była kwestionowana przez strony w toku postępowania. Wiarygodnością obdarzono również kalendarze przedłożone przez powoda obrazujące przebieg, miejsca i ilość wyjazdów w okresie spornym.

Sąd dał wiarę opinii sądowej sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w transporcie samochodowym – inż. J. M. sporządzonej w sprawie IV P 886/12. W ocenie Sądu w/w opinia jest rzeczowa, oparta na fachowej wiedzy i doświadczeniu zawodowym i w wystarczającym zakresie odpowiada na zadane pytania. Zarzuty sformułowane przez stronę pozwaną zostały wyjaśnione przez biegłego w ustnej opinii uzupełniającej. Opinia ta odnosiła się do takiego samego samochodu, w jakim powód świadczył pracę we wcześniejszym okresie.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków I. B., K. W., P. Ś. złożone w sprawie IV P 886/12. Są one logiczne i pozostają we wzajemnej korelacji. Zeznania świadka A. P. w zasadzie nie wniosły do sprawy istotnej wiedzy, gdyż świadek nie posiadała żadnej wiedzy na temat regulaminu wynagradzania, wprowadzenia do niego aneksu, przyznała jednak, iż ona, przy podpisywaniu umowy o pracę, nie okazywała powodowi żadnego regulaminu.

Sąd dał wiarę zeznaniom powoda T. S.. Twierdzenia i okoliczności w nich zaprezentowane są rzeczowe i spójne, zgodne ze wskazaniami doświadczenia życiowego.

Sąd pominął dowód z zeznań strony pozwanej albowiem nikt uprawniony do jej reprezentacji nie stawiał się na rozprawie mimo wezwania pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania.

Sąd oddalił wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu transportu drogowego i czasu pracy kierowców, uznając, iż w okolicznościach niniejszej sprawy przeprowadzenie tego dowodu było zbędne,

zwłaszcza, że strona pozwana nie przedstawiła jakiejkolwiek dokumentacji dotyczącej czasu pracy powoda, która mogłaby być przedmiotem badania przez biegłego.

Sąd oparł ustalenia faktyczne m.in. na kalendarzach przedstawionych przez stronę powodową, w której pracownik odnotowywał wyjazdy – dni i symbole krajów. Adnotacje tam poczynione pozostają zgodne ze wskazaniami pozwu. W toku niniejszego postępowania strona pozwana, pomimo kilkukrotnych wezwań, w tym nawet po nałożeniu grzywny, odmawiała przedstawienia żądanej dokumentacji dotyczącej czasu pracy powoda, choć takową dysponowała w sprawie o sygn. akt IV P 886/12 i powinna liczyć się z koniecznością jej przedłożenia także za kolejne – późniejsze okresy. W konsekwencji, mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, Sąd sięgnął po dyspozycję art. 233 § 2 KPC. Strona pozwana nie zareagowała bowiem w jakikolwiek sposób na ostatnie wezwanie sądu o przedstawienie wymaganych dokumentów (k. 99). Zgodnie z powołanym przepisem, Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd oceni na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu. Przyjmuje się, że art. 233 § 2 KPC znajduje zastosowanie we wszystkich sytuacjach, w których strona przeciwdziała przeprowadzeniu dowodu wbrew postanowieniu sądu. Biorąc pod uwagę ogólną regułę, na podstawie której strony obowiązane są przedstawiać sądowi dowody potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy oraz dawać wyjaśnienia zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek (art. 3 i 232), należy stwierdzić, że nieuzasadniona odmowa strony, stanowiąca przeszkodę w przeprowadzeniu dopuszczalnego dowodu, może być przez sąd oceniona negatywnie dla strony odmawiającej, przy analizie ostatecznego wyniku postępowania dowodowego w sprawie (zob. wyrok SN z dnia 14 lutego 1996 r., II CRN 197/95, Lex nr 24748).

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie dochodzone przez powoda T. S. dotyczy prawa kierowcy transportu międzynarodowego do świadczeń związanych z warunkami wykonywania pracy poza stałym miejscem i siedzibą pracodawcy – ryczałtu za noclegi. Koszty pracy, jakie ponosi pracodawca w związku z wykonywaniem transportu międzynarodowego, nie ograniczają się bowiem jedynie do wynagrodzenia kierowcy, lecz obejmują także inne dodatkowe świadczenia.

Podstawą prawną roszczenia powoda są przepisy prawa wspólnotowego oraz prawa polskiego: rozporządzenia WE nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz.U.UE.L.2006.102.1), ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r., poz. 1155), przepisy art. 77⁵ Kodeksu pracy oraz obowiązujące w spornym okresie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r.: w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej sferze budżetowej i samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania oraz wysokości należności przysługującej pracownikowi z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, które obowiązywało do dnia 31 grudnia 2012 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 525).

Szczególne regulacje rozporządzenia nr 561/2006 oraz ustawy o czasie pracy kierowców korzystają z pierwszeństwa stosowania przed ogólnymi normami Kodeksu pracy (art. 5 KP). Podobnie należy wskazać na prymat prawa wspólnotowego nad prawem krajowym, które podlega wykładni i stosowaniu w zgodności z jego postanowieniami. Celem omawianych przepisów jest utrzymanie w rozsądnych granicach rytmu pracy kierowcy w zakresie czynności, które mogą wpływać na prowadzenie pojazdu ze względu na stan zmęczenia oraz zobowiązanie go do przestrzegania minimalnych okresów odpoczynku. Służą więc poprawie bezpieczeństwa drogowego, zagrożonego nie tylko przez zbyt długie okresy prowadzenia pojazdu, ale również wskutek nadmiernego nagromadzenia czynności innych niż kierowanie.

W świetle powyższych regulacji, kwestią sporną było, czy powód miał zapewnione przez pracodawcę bezpłatne noclegi w sytuacji, gdy nocował w kabinie pojazdu – co było powszechną praktyką u pozwanego, a nie w hotelu (motelu) bądź

w innym równoważnym miejscu. Na początku wskazać należy, że choć wyjazdy realizowane przez powoda stanowiły immanentną część jego pracy (tzw. pracownik mobilny), a podróż służbowa jest traktowana jako zjawisko wyjątkowe w kompleksie obowiązków pracowniczych, brak jest podstaw, aby wyłączyć stosowanie w stosunku do powoda przepisów art. 77⁵ KP i rozporządzeń o podróżach (art. 21a ustawy z 2004 roku) zwłaszcza, że taka realizacja obowiązków przez pracownika była dokonywana w interesie pracodawcy.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do brzmienia art. 8 ust. 8 w zw. z art. 4 pkt g i h w/w rozporządzenia WE nr 561/2006. Powołane przepisy przewidują dwa główne rodzaje odpoczynku: dzienny (rozumiany - zdaniem Sądu jako dobowy – pomocny może być tutaj wyrok Trybunał Sprawiedliwości z dnia 9 czerwca 1994 r., który stwierdził, że przez "dzień", o którym mowa – wówczas w rozporządzeniu nr 3820/85 – należy rozumieć okres 24-godzinny rozpoczynający się w momencie, w którym kierowca aktywuje tachograf po okresie dziennego lub tygodniowego odpoczynku, jest więc synonimem określenia "okres 24 godzin") oraz tygodniowy. I tak, „dzienny okres odpoczynku” oznacza dzienny okres, w którym kierowca może swobodnie dysponować swoim czasem i obejmuje "regularny" lub "skrócony" dzienny okres odpoczynku. "Regularny dzienny okres odpoczynku" oznacza nieprzerwany odpoczynek trwający co najmniej 11 godzin, alternatywnie można go wykorzystać w dwóch częściach, z których pierwsza musi nieprzerwanie trwać co najmniej 3 godziny, a druga co najmniej 9 godzin. "Skrócony dzienny okres odpoczynku" oznacza nieprzerwany odpoczynek trwający co najmniej 9 godzin, ale krócej niż 11 godzin. Natomiast "tygodniowy okres odpoczynku" oznacza tygodniowy okres, w którym kierowca może swobodnie dysponować swoim czasem i obejmuje "regularny" lub "skrócony" tygodniowy okres odpoczynku. "Regularny tygodniowy okres odpoczynku" oznacza odpoczynek trwający co najmniej 45 godzin, a "skrócony tygodniowy okres odpoczynku" oznacza odpoczynek trwający krócej niż 45 godzin, który można, na warunkach ustalonych w art. 8 ust. 6, skrócić do nie mniej niż 24 kolejnych godzin. Z art. 8 ust. 8 powołanego rozporządzenia wynika, że jeżeli kierowca dokona takiego wyboru,ienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju. Generalnie zatem, prawodawca europejski dopuszcza możliwość odebrania przez kierowcę odpoczynku w pojeździe, jednak pod pewnymi warunkami. „Wybór” został wskazany jako przesłanka wyjściowa warunkująca pozostałe. Nie istnieje przy tym możliwość, aby poza każdym odpoczynkiem dziennym oraz skróconym tygodniowym, w pojeździe można było odbierać odpoczynek tygodniowy regularny. Z powyższego daje się zatem wyprowadzić wnioski, że prawodawca europejski, mając na uwadze potrzebę ochrony zdrowia/życia kierowców i bezpieczeństwo na drogach, w ogóle nie dopuszcza możliwości spędzania w pojeździe odpoczynku tygodniowego regularnego, uznając, że jest zbyt długi, aby można go było odbierać w pojeździe będącym w istocie miejscem pracy kierowcy (por. B. Rycak, Komentarz do art. 14 ustawy o czasie pracy kierowców – System Informacji Prawnej Lex).

Jako kierowca, powód był również zobowiązany do przestrzegania czasu pracy kierowców – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców. Ustawa o czasie pracy kierowców wprowadza do prawa polskiego przepisy dyrektywy 2002/15/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. w sprawie organizacji czasu pracy osób wykonujących czynności w trasie w zakresie transportu drogowego (Dz.U.U.E.L. z dnia 23 marca 2002 r.). Przepisy tej ustawy nie naruszają postanowień zawartych w rozporządzeniu (WE) nr 561/2006 i Umowie AETR (art. 3). Ustawa przewiduje definicję podróży służbowej. Podróż służbowa to każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy: a) przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, lub b) wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, w celu wykonania przewozu drogowego (art. 2 pkt 7). Zgodnie z art. 21a ustawy, kierowcy w podróży służbowej, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy. Zmiana w tym zakresie została wprowadzona od dnia 3 kwietnia 2010 r. (ustawa z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw – Dz. U. nr 43, poz. 246) i w ten sposób podróż kierowcy transportu międzynarodowego może być odtąd kwalifikowana jako podróż służbowa w rozumieniu art. 77⁵ KP z tym, że także przed tą datą zwiększone koszty utrzymania kierowcy w podróży mogą być rekompensowane przez analogiczne stosowanie rozporządzeń o podróżach służbowych (por. tezę 2 wyrok SN z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 234/10).

Ustawa o czasie pracy kierowców przewiduje w art. 14 ust. 1, że dobowy odpoczynek, z wyłączeniem kierowców obsługujących przewozy regularne osób na trasach do 50 km, może być wykorzystany w pojeździe, jeśli znajduje się on na postoju i został wyposażony w miejsce do spania. Jest to jedyny warunek, jaki musi spełniać pojazd, aby zgodnie z przepisem kierowca mógł w nim spędzić nocleg. Świadczy to o świadomości ustawodawcy na temat specyfiki pracy kierowców w przewozach międzynarodowych (szczególny zawód, który wiąże się z koniecznością stałego przemieszczania oraz korzystania z postojów w różnych miejscach).

Zgodnie z art. 77⁵ KP, pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków. Warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2. W przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

Z tytułu podróży służbowej zagranicznej, odbywanej w terminie i w państwie określonym przez pracodawcę, pracownikowi przysługują: 1) diety; 2) zwrot kosztów: a) przejazdów i dojazdów, b) noclegów, c) innych wydatków, określonych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb (§ 2). Za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. W uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za nocleg w hotelu, stwierdzonych rachunkiem, w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa w ust. 1. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg (§ 9). Analogiczne rozwiązanie wynika z przepisów w/w rozporządzenia z dnia 8 maja 2001 r.

Jeżeli chodzi o kwestię „wyboru” wskazanego w art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561, to zdaniem Sądu, nie należy go utożsamiać ze „zgodą”. Z uwagi na brak wyjaśnienia tych pojęć (zwrotów), należy sięgnąć do znaczenia, jaki przypisuje się im w języku potocznym (znaczenie semantyczne). Wybór oznacza wybranie jednej z kilku możliwości, zakłada zatem istnienie pewnej alternatywy. Wybrać można co najmniej z dwóch możliwości - wariantów, zakłada się przy tym istnienie elementu świadomości u wybierającego, skoro analizuje on (porównuje) te warianty. Z kolei, zgoda, może być co najwyżej następstwem wyboru, akceptacją, wyraża przyzwolenie, aprobatę czegoś. Już w tym miejscu należy wskazać, że argumentacja pozwanej, że powód godził się na wskazywane warunki pracy, czego potwierdzeniem jest przystąpienie do wykonywania pracy, odbieranie odpoczynku przez cały okres zatrudnienia przy braku sprzeciwu, jak również potwierdzenie zapoznania się ze stosownymi źródłami prawa wewnątrzzakładowego, nie mogą być utożsamiane z wyborem. Wybór miałby miejsce wówczas, gdyby powodowi przedstawiono dwie możliwości: odbiór odpoczynku w kabinie albo w hotelu i miałby on możliwość wybrania jednej z wersji. Takiego wyboru u pozwanego pracodawcy nie było. Gdyby bowiem potencjalnie powód ubiegał się o nocleg w hotelu, i tak by go nie otrzymał (potwierdzają to zeznania świadka I. R. oraz P. Ś.).

Problem sprowadza się również do ustalenia znaczenia pojęcia "bezpłatny nocleg" z rozporządzeń z 2002 r., a który ma być zapewniony przez pracodawcę, w szczególności, czy za zapewnienie kierowcy transportu międzynarodowego takiego bezpłatnego noclegu może być uznane zapewnienie miejsca do spania w kabinie samochodu ciężarowego. W uzasadnieniu do wyroku SN z dnia 12 września 2012 r. (II PK 44/12) stwierdzono, że "cywilizowany standard nocnego odpoczynku pracownika w kabinie samochodu bywa spełniony tylko wówczas, gdy zapewnia regenerację sił fizycznych i psychicznych adekwatnych do wykonywania zawodu kierowcy", wobec czego sąd powinien ustalić i ocenić konkretne warunki odbywania noclegów pracownika w kabinie samochodu i wskazać jego niedostatki, które sprzeciwiałyby się uznaniu za bezpłatny nocleg zapewniany przez pracodawcę (podobne poglądy można odczytać w uzasadnieniu wyroku z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 234/10). W tym aspekcie należy zauważyć, że przepisy posługują się słowem "nocleg", które samo w sobie jest wieloznaczne. Do tego dochodzi zapewnienie "odpowiedniego" (a nie jakiegokolwiek) miejsca do spania (art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561). Żadne przepisy nie określają przy tym, jakie konkretnie warunki musiałyby być spełnione, aby miejsce do spania w kabinie samochodu mogło być uznane za zapewnienie kierowcy bezpłatnego noclegu (jakie wymiary powinna mieć leżanka, czy niezbędna jest klimatyzacja lub co najmniej ogrzewanie, czy samochód powinien być wyposażony w urządzenia umożliwiające przygotowanie gorących napojów i posiłków, toaletę, a może i prysznic). W związku z tym, w każdej sprawie wymagana jest ocena, jakim warunkom powinno odpowiadać miejsce do spania w kabinie samochodu zapewniane przez pracodawcę jako bezpłatny nocleg. Sąd orzekający podziela pogląd wyrażony przez SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 września 2013 r. (I PK 71/13), że nie ma podstaw do utożsamiania pojęć "miejsce do spania" i "bezpłatny nocleg". Nie chodzi przy tym tylko o wygodę pracownika, ale także (a może nawet przede wszystkim) o zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom ruchu drogowego. Tylko kierowca, który po odpoczynku nocnym odpowiednio zregenerował siły fizyczne i psychiczne, może w sposób bezpieczny dla innych użytkowników dróg prowadzić samochód ciężarowy. Uwzględnić przy tym należy, że praca takiego kierowcy (prowadzenie pojazdu) ma charakter stały (permanentny) przez długi (wieloletni) okres. Udostępnienie miejsca do spania w kabinie samochodu może więc służyć zapewnieniu odpoczynku, ale nie powinno być traktowane jako zapewnienie bezpłatnego noclegu w rozumieniu przepisów o zwrocie kosztów podróży służbowej.

W tym kontekście, jeżeli chodzi o warunki w przedmiotowym pojeździe – w istocie kabinie, to można by zgodzić się z poglądem, że mogłaby ona stanowić miejsce odpoczynku kierowcy, ale docelowe, np. w przypadku tzw. pauzy (zgodnie z przepisami o czasie pracy) bądź też awarii pojazdu, oczekiwania na przejściu granicznym, itp., ale nie do regularnego odpoczynku. Kabina, w której przebywał powód, była wyposażona w dwie leżanki, ale kabina miała niewielki metraż, który utrudniał pełny wypoczynek, do tego kierowca na tak wiele dni musiał zgromadzić w niej sporo rzeczy, które były mu potrzebne do normalnego funkcjonowania. Sprawy higieniczno-sanitarne musiały być realizowane – co oczywiste – poza kabiną. Z takiej kabiny nie można zatem czynić centrum życiowego kierowcy. W istocie nie dochodzi wówczas do wyłączenia się kierowcy ze sfery pracy w sferę odpoczynku i to nie tylko w aspekcie czysto fizycznym, ale również psychicznym. Spędza on w pojeździe wiele dób z rządu, w oderwaniu od życia osobistego i rodzinnego, co nie sprzyja prawidłowej regeneracji sił psychofizycznych pracownika. Do tego ponosi on koszty, których nie poniósłby, gdyby przebywał w miejscu zamieszkania (w tym świetle nocleg zapewniony przez pracodawcę nie jest w istocie bezpłatny).

Wyjazdy powoda w trasę były długotrwałe i regularne. Okres tych podróży ma niewątpliwie istotny wpływ na ocenę możliwości godziwego odpoczynku kierowcy w kabinie samochodu. Służy to także bezpieczeństwu innych użytkowników dróg publicznych uczestniczących w ruchu drogowym (por. wyrok TS C-184/02 z 9 września 2004 r.; *Królestwo Hiszpanii i Republika Finlandii v. Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej*, ZOTSiS 2004/8-/I-7789). Powyższe wnioski mogłyby być zgoła odmienne, gdyby okazało się, że wyjazdy powoda są incydentalne, a nie systematyczne, wówczas odbieranie odpoczynku w pojeździe przy takim wyborze kierowcy byłoby akceptowalne, ewentualnie, gdyby kierowca miał zapewniony nocleg w kantynie, domku kempingowym bądź też w odrębnej części pojazdu, którym jeździ.

Nie ulega wątpliwości, że warunki w pojeździe, nawet o wysokim standardzie, nigdy nie są odzwierciedleniem tych w pomieszczeniu hotelowym. Trudno jednak przyjąć, aby za punkt odniesienia nie przyjmować obiektu hotelowego bądź podobnego, jest to bowiem typowe miejsce, w którym każdy człowiek – poza domem – odpoczywa, w tym odbiera sen. Nocleg pracownika będącego poza miejscem zamieszkania w hotelu jest najbardziej optymalnym

rodzajem odpoczynku pozwalającym na regenerację sił fizycznych i psychicznych przed kolejnym dniem pracy. Zwrócić również należy uwagę na to, że sam ustawodawca wskazuje na zwrot kosztów noclegu w granicach limitu w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym. Można z tego wysnuć wniosek, że uznaje tym samym nocleg w hotelu (motelu) za optymalny sposób nocnego odpoczynku, pozwalający pracownikowi na regenerację sił fizycznych i psychicznych przed podjęciem obowiązków służbowych w kolejnym dniu takiej pracy, którego koszty są zwracane w pełnej wysokości. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg (w hotelu), pracownikowi przysługuje ryczałt, ale tylko w wysokości 25% limitu (§ 9 rozporządzenia z 2002 r.).

Koncepcja przyjmowana w sprawie przez pozwanego powodowałaby, że jedynym beneficjentem spornego rozwiązania byłby pracodawca zwłaszcza, że nocując w pojeździe - odbierając noclegi w kabinie, powód przyczyniał się do zwiększenia bezpieczeństwa przewożonego towaru, chroniąc go przed kradzieżą i innymi niepożądanymi zdarzeniami losowymi. Siebie jednocześnie narażał na szereg niedogodności, pozbawiony w zasadzie, bądź co najmniej ograniczony, w zaspokajaniu potrzeb życiowych/bytowych takich jak umycie się, skorzystanie z toalety, odebranie snu w wymaganej przestrzeni i temperaturze i z pominięciem hałasu. Można wskazać, że pracodawca zupełnie zminimalizował swoje obowiązki kosztem pracownika. Biorąc to pod uwagę, tylko nie budzący wątpliwości „wybór” kierowcy powinien pozbawić go prawa do ryczałtu.

Powyższa argumentacja znalazła odzwierciedlenie w powoływanym już wyroku SN z dnia 10 września 2013 r. (I PK 71/13), którego teza podlega akceptacji przez sąd orzekający. Wynika z niej, że zapewnienie przez pracodawcę kierowcy transportu międzynarodowego, odbywającego stale (przez wiele lat) długotrwałe przejazdy (podróże) zagraniczne, miejsca do spania w kabinie samochodu (niezależnie od warunków uznania tego miejsca za "odpowiednie"), nie może być uznane za "zapewnienie przez pracodawcę bezpłatnego noclegu" w rozumieniu przepisów o zwrocie kosztów podróży służbowych. W razie nieprzedstawienia rachunku za hotel (motel) kierowcy przysługuje więc co najmniej (art. 77⁵ § 5 KP) ryczałt w wysokości 25% limitu ustalonego w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 KP, z czym w sprzeczności nie pozostaje możliwość "zaoszczędzenia" przez niego wydatków i zwiększenia w ten sposób dochodu uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia. Ryczałt noclegowy jest bowiem oderwany od kwestii ponoszenia jakichkolwiek kosztów, co więcej - nie ma potrzeby ustalania czy kierowca je poniósł. We wskazanym orzeczeniu Sąd rozwiął wątpliwości, które mogły pojawić się po wyroku z dnia 4 czerwca 2013 r. (II PK 296/12), który nie był jednoznaczny w wymowie i do tego nie w pełni analizował wymaganą argumentację i przepisy prawa (dodatkowo w tamtym stanie faktycznym pracodawca zapewniał pracownikom noclegi w kantine, a nie w pojeździe). Podobne stanowisko zajęł również SA we W. w wyroku z dnia 15 marca 2012 r. (III APa 8/11). W tych orzeczeniach sądy generalnie zaprzeczały, aby bezpłatny nocleg w rozumieniu rozporządzeń z 2002 r. był zapewniony przez umożliwienie kierowcy spania w kabinie - pojeździe.

Podsumowując, na tle okoliczności przedmiotowej sprawy, należy przytoczyć w końcu uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r. (II PZP 1/14), z której wynika, że zapewnienie pracownikowi – kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2012 r., co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1- 3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowych lub innych przepisach prawa pracy. Dodatkowo przytoczyć również należy orzeczenie SN z dnia 22 lipca 2015 r. (I PZP 95/15), z którego wynika, że istota „ryczałtu” jako świadczenia kompensacyjnego polega na tym, że świadczenie takie z założenia jest oderwane od rzeczywistego poniesienia kosztów i nie pokrywa w całości wszystkich wydatków z określonego tytułu.

Odnosząc się natomiast do przedłożonego przez stronę pozwaną aneksu do regulaminu wynagradzania z dnia 14 sierpnia 2008 r. zauważyć należy, iż ani z umowy o pracę ani z zeznań świadków nie wynika, jakoby powód został zapoznany z obowiązującym u pozwanego regulaminem wynagradzania. W treści umowy o pracę znajduje się wyłącznie zapis o zapoznaniu się przez powoda z regulaminem pracy i akceptowaniu jego treści. W umowie o pracę łączącej strony brak również jakiegokolwiek odniesienia w zakresie warunków wynagradzania powoda do

przedmiotowego regulaminu. Niezależnie od powyższego wypada przede wszystkim wskazać, iż w myśl art. 9 § 2 KP postanowienia układów zbiorowych pracy i porozumień zbiorowych oraz regulaminów i statutów nie mogą być mniej korzystne dla pracowników niż przepisy Kodeksu pracy oraz innych ustaw i aktów wykonawczych. Zgodnie z art. 77⁵ § 1 KP pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Warunki wypłacania tych należności dla pracownika niezatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej określa się w układzie zbiorowym lub regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę (§ 3). Postanowienia regulaminu wynagradzania nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona w rozporządzeniach Ministra Pracy określających wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących z tytułu podróży służbowej w kraju i poza granicami kraju. Regulacje niniejszych rozporządzeń stanowią zatem obowiązujący wzorzec dla układów i regulaminów wynagradzania. Wzorzec ten ma charakter semiimperatywny, bowiem ustawodawca dopuszcza jedynie możliwość ustanowienia dla pracowników spoza sfery budżetowej korzystniejszych zasad rozliczania należności z tytułu podróży służbowych (na co również zwrócił uwagę SN w zaprezentowanej wyżej uchwale). Skoro przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. (obowiązujące w okresie objętym sporem) w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju przewidywały w § 9 ust. 4 obowiązek po stronie pracodawcy wypłaty ryczałtu za nocleg - w razie niezapewnienia innego bezpłatnego noclegu pracownikowi odbywającemu podróż służbową, zaś spędzenie noclegu w kabinie nie stanowi zapewnienia bezpłatnego noclegu, to pozbawienie tego ryczałtu pracownika w regulaminie wynagradzania – jako oczywiście mniej korzystne jest niedopuszczalne.

Mając na uwadze powyższe rozważania i okoliczność, że pozwany pracodawca podczas podróży służbowych nie zapewnił powodowi bezpłatnego noclegu, Sąd zasądził na jego rzecz kwotę 9 286,85 zł tytułem ryczałtu noclegowego wraz z ustawowymi odsetkami zgodnie z żądaniem pozwu. Sąd obliczył kwotę należnego ryczałtu mnożąc ilość noclegów odbytych przez powoda w poszczególnych krajach przez obowiązującą stawkę ryczałtu (25 % limitu za nocleg wynikającego z treści powołanego już wyżej rozporządzenia). Sąd podzielił argumentację powoda, że kurs waluty powinien podlegać ustaleniu z ostatniego dnia przepracowanego miesiąca, a odsetki powinny być naliczane od dnia następującego po dniu płatności wynagrodzenia za pracę oraz innych należności pieniężnych ze stosunku pracy (wymagalność w rozumieniu art. 481 KC w zw. z art. 300 KP).

Rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego oparto o treść art. 98 KPC w zw. z art. 108 § 1 KPC i § 6 pkt 4 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 4 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594).

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono stosownie do treści art. 477² § 2 KPC.